

NAPREJ

Glasilno Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja razen pondeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 12 Din, za inozemstvo 22 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

A. L.

DEMAGOGIJA.

V zadnji kakor v raznih prejšnjih številkah prinašajo »Delavske Novice« demagoške napade na voditelje socialističnih strank celega sveta. Istočasno pa hvalijo socialiste »Kocmurjevega« kova in krščanske socialce, ker so si podali roke in napravili pakt za občinske volitve v Ljubljani. Cel uvodnik so napisali o tem, v katerem poje sindikalno (?) glasilno slavo »enotni fronti proletariata« poleg tega pa omenja še razredno zavedni proletarijat. Ej, gospodje! Zavednost, pa taka, da se poštenemu delavcu naravnost studijo vaše fraze. Najnesramnejše pri vsem tem pa je to, da se ta kompromitirana in kompromisna družba še drzne sklicevati se na Karla Marxa, še drzne praviti marxisti, le pri občinskih volitvah da so napravili izjemo, ker jih je v to pooblastil ves ljubljanski razrednozavedni proletarijat. (Pri komunistih je neorganizirana masa tudi razrednozavedna, klerikalci tudi in Kocmurjevci so tudi nagradno, — pardon, razrednozavedni.) Ubogi idealisti v komunističnih vrstah, kam ste zavozili? Pred letom dni so bili komunisti proti parlamentu in zoper kompromise. Na Češkem n. pr. so komunisti v boju proti vsem meščanskim strankam, tudi proti socialistom, ker so stopili v koalicijsko vladajočo diktaturo, v Nemčiji so proti levim socialistom, ker so se z večinskimi socialisti združili. Pri nas so komunisti, to se pravi »nezavisni«, proti oficijalni socialistični stranki, ker ta odklanja kompromise z buržoazijo in ker program socialističnega učitelja Karla Marxa dosledno izvaja. Ali ni to ironija par nekdanjih komunističnih voditeljev, ki si domišljujejo, da morajo priti na stolček za vsako ceno, čeprav z združitvijo s klerikalci in s skrahiranimi »socialpatrioti« okrog bolniške blagajne? Kje so tukaj načela? Kje marxistični program? Kje razredna zavednost? In kaka enotna fronta je to, ki jo vi predstavljate?

Po mojem mnenju je to enotna fronta par samodržcev, ki nimajo pred seboj cilja osvoboditi proletarijat, temveč le rešiti samega sebe. — Kajti s kompromisi s klerikalci in izključenimi socialpatrioti delavskega vprašanja ne bodo rešili Tako nas Marx ni učil, in najbrž tudi Lenin in Trocki ne.

Kompromis med »Zarjani« in klerikalci nas ni presenetil, ker smo videli, da je ta družba že enkrat bila skupaj v občinskem svetu. Presenetil nas je le kompromis z »nezavisneži« in to iz naslednjih razlogov:

1. »Delavske novice« so stalno napadale vsako politično delo socialističnih poslancev in drugih strankinih mandatarjev.

2. Ljudje okrog »nezavisnih« so vedno proti združitvi strokovnih organizacij,

v katerih se nahajajo funkcionarji, ki so tudi politično socialistično organizirani, ter so vselej naglašali in še naglašajo »proč s politiko iz strokovnih organizacij.«

To presenetenje se širi danes od proletarca do proletarca, katerim ne gre v glavo, da bi se kolodvodje tebi nič, meni nič, kar čez noč prodali buržoaziji, ter da bi se združevali n. pr. s Tokani, Mihevci, Gosarji itd. Saj je bil ravno Tokan tisti, ki se je ob času svojega paševanja v Strokovni komisiji združeval z Savezi sindikalnih organizacij, s katerimi se gospodje okrog Makuca ne strinjajo; on je bil tudi tisti, ki je najbolj bruhal ogenj na »komunce« in se več let »ujedinjeval« po Zagrebu, Vukovaru in Beogradu in tako dalje, kar bi moralo veljati za veliki greh pri »nezavisnih« — do

ujedinjenja proletarskih vrst pod njegovo ero seveda ni prišlo. Mi iz socialističnega vidika mu tega tudi ne zamerimo, ker smo imeli priliko videti, da z ljudmi »komunističnega kova« ni bilo mogoče razpravljati, zamerimo mu le, da ni izvrševal svoje, od proletariata mu poverjene naloge, o čemer bo zgodovina delavskega gibanja v Sloveniji še govorila.

Iz vsega tega se torej vidi, da so komunci in klerikalci vedno pripravljene združevati se z vsakim, pa če treba tudi s hudičem, samo da dosežejo svoj namen. Združili bi se tudi s Čobalom, Prepeluhom in Golouhom in z drugimi delavskimi voditelji, če bi ti to le hoteli. Po združitvi s klerikalci in nagradarji bivše bolniške blagajne pa prinese glasilno gospoda Stefanoviča razveseljivo vest: »Enotna fronta proletariata in delovnega ljudstva«. Delavec! socialist, komunist premišljuj!

Nad tri milijarde kron zopet za vojaštvo!

Na zadnji seji ministrskega sveta je vstal novi vojni minister ter je zahteval za armado izreden kredit v znesku 3.200.000 kron! Govoril je na dolgo in široko o različnih nevarnostih, ki pretijo naši državi zlasti z ozirom na kritičen položaj v Orientu. Zahteval je, naj se zakon o novih kreditih za vojsko in mornarico čimprej predloži narodni skupščini. Ministrski svet je popolnoma soglašal s poročilom vojnega ministra. Ministrski predsednik g. Pašić je koi po končani seji predložil kralju v podpis ukaz, da naj na-

rodna skupščina prične takoj razpravljati o zakonu o izrednem kreditu. Tozadevna seja ki se že danes vrši, je tajna, ker »obravnavajo važna politična vprašanja«. Kakor je znano, je naše vojno ministrstvo tisto ministrstvo ki je dosedaj požrlo že največ milijard. Proračun 6 milijard kron za imenovano ministrstvo je že davno prekoračen. Ne bo odveč, če zapišemo, da znaša proračun za ministrstvo prosvete samo okoli 2 milijardi kron. Delavno ljudstvo spregledati moraš, pa če si tudi slepo!

Strahovita lakota v Blatu na Korčuli.

Iz Blata na Korčuli poročajo o strahoviti lakoti, ki vlada med tamošnjim prebivalstvom. V mestu, ki šteje okoli 7000 duš, niso videli že 4 mesece kruha. Vlada jim ga ne privošči, ker je mnenja, da mora prebivalstvo preje še vreči kroglico v Pašić-Pribičevićovo skrinjico. Poznavalci dalmatinskih razmer se opravičeno bojijo krvavih dogodkov. Nesrečno gladno ljudstvo zahteva namreč kruh, ki mu ga pa

ne dajo. Znano je, da je vlada prepovedala »Hrvaškemu bloku« poslati vagone živin v Dalmacijo, češ, da so bili namenjeni za »blokaško propagando«. Zbirajo darila za Bitoli, za sirote v Kumanovu, toda na Dalmacijo kjer vladajo že približno iste razmere kakor v Rusiji, kjer v masah umirajo od glada, se nihče ne spomni! Na kaj sploh še čaka vlada? Na jugofašizem?!

Zmešnjava v Carigradu zaradi nameravanega klanja.

Položaj v Carigradu je nevzdržen. Okna hiš, kjer stanujejo kristjani, so vsa pobita. Po ulicah se vlečejo dolgi sprevedi demonstrantov, k vpijejo: »Doli z Anglijo, doli s Francozi in zavezniki!« Novi kemalistični poveljnik mesta general Rizat paša razpolaga s 50.000 možmi in močnimi rezervami. Turška žandarmerija je prodrla v Tracijo do angleških posto-

jank. Zavezniški komisariji so sporočili svojim vladam, da uprizarjajo kemalisti nalašč nereda, samo da bi prepričali zaveznike da je neobhodno potrebno, zapustiti Carigrad, 760.000 Evropejcev živi v mestu v največjem strahu. Pred mestom križarijo zavezniške vojne ladje. Svetovni mir visi na drobni nitki.

Angorska vlada obesila ministra carigradske vlade.

Angorska vlada je obsodila na smrt zaradi veleizdaje bivšega ministra carigradske vlade Ali Kemal bega, ki so ga

ujeli v Ismidu. Ministra so 8. t. m. obesili. Angorska vlada preti s smrtjo vsem ministrom sedanje carigradske vlade, pa so

zato politični krogi okoli sultana vsi iz sebe. Sultan, ki je že odstopil, se je naenkrat spomnil, da ne sme odstopiti, pa je že pooblastil svojega velikega vezirja, naj drekliče njegov odstop. V Carigradu so

izbruhnili nemiri v tolikem obsegu, da je sultan pobegnil na neko angleško ladjo. Na begu so ga sicer ovirale številne ljudske množice, vendar pa je srečno utekel.

Strašne razmere v vzhodni Galiciji.

Predsednik ukrajinskega nacionalnega sveta na Dunaju, dr. Evgen Petruševič je poslal zavezniškim vladam spomenico v kateri popisuje grozote, ki jih trpi ukrajinsko ljudstvo pod poljskim jarmom. Iz spomenice posnemamo, da je vzhodna Galicija podobna balkanizirani deželi, Tirano, od obupa se je pričelo boriti ukrajinsko ljudstvo z orožjem v roki proti poljski okupaciji. Oborožene čete so uničevale poljska posestva, ubijale orožnike, policiste, vojaške patrulje, uničevale so železniške tire, mostove, telefonske in brezjavne naprave. Tovorni kakor tudi osebni promet sta morala prenehati zaradi nevzdržnih razmer. Poljske oblasti so se potrudile, da bi inozemstvo napačno informirale. Hotele so namreč, da bi inozemstvo mislilo, da so Ukrajinci zadovoljni pod poljsko vlado. Istočasno pa so pričele s persekucijami. Pozaprlje so vsi

ukrajinsko inteligenco, dosedaj okoli 4000 oseb, vso duhovščino, celo med opravljanimi maše, advokate, urednike, sodnike, profesorje, dijake in celo nedolžne žene. V zaporih so jih mučili prav do srednjeveško. Mnogim so polomili roke in noge. Ječe v vzhodni Poljski so prenapolnjene, zato pa prepeljujejo aretirance v zahodno Poljsko. Številne aretacije naj bi namreč onemogočile volitev ukrajinskega ljudstva sebi v prid. Te volitve se bodo v kratkem vršile, pa grozijo poljske oblasti, da bodo gonile prebivalstvo z bajoneti k volitvam. Ukrajinsko prebivalstvo je popolnoma strto, zato ker je hotelo biti prosto. Zato pa apelira nacionalni svet na nacionalno pravičnost in človečnost vsega civiliziranega sveta, naj prepereči skorajšnje volitve, ki se ne smejo vršiti v znamenju sabelj in bajonetov.

Razorožitvena konferenca v Moskvi.

Razorožitvena konferenca, ki jo je sklicala sovjetska Rusija, se bo vršila 30. t. m. v Moskvi. Na konferenco so povabljene vse baltiške države. Značilno je, da si želi sovjetska Rusija razorožitve, sama pa je tista država, ki najbolj hiti z oboroževanjem. Ravno te dni pričakujejo v Berlinu 30 sovjetskih generalštabnih častnikov, katere je poslala v Nemčijo v naučne svrhe sovjetska vlada. Vsekakor je žalostno, da se ravna politika baje social. države čisto po kapitalističnih vzgledih. Sovjetska Rusija naj bi zaposlila svoje vojaštvo na gospodarskem polju, pa bi kmalu postala prva velesila, katere bi se

vse bala, predvsem pa bi seveda moralo biti intenzivno delo tudi na prosvetnem polju. Ker pa nobena država ne misli resno z razorožitvijo, zato pa je tudi jasno, da se vse »razorožujejo« narobe. V Washingtonu so n. pr. vse države obljubile po dolgem cincanju, da bodo pričele z razorožitvijo, ki pa jo še do danes niso odredile. Zato so se vse razorožitvene konference izkazale kot pustolovščine različnih diplomatov, katere so poslale povabljene države na »tingel-tangel«. Tak »tingel-tangel« se nam obeta torej tudi v Moskvi.

Zavezniška konferenca 5. decembra v Bruslju.

Zavezniška konferenca o reparacijah in o vojnih dolgovih Nemčije se bo vršila 5. decembra v Bruslju. Angleže je ta novica zelo razburila, ker nočejo konference pred konsolidacijo angleških dolgov Ameriki. Dejstvo, da so zavezniki napovedali imenovano konferenco že 5. decembra, je

pripisovati razgovoru francoskega poslanika Sainta Aulaireja z Bonar Lawom, ki se je naposled odločil za predlagani termin. Verjetno je, da se bo udeležil te konference Mussolini, italijanski ministrski predsednik.

Zopet revolucija na Portugalskem.

Iz Lizbone poročajo, da je na Portugalskem izbruhnila revolucija. V vseh večjih mestih je prišlo do krvavih spopadov med vladnimi četami in meščanstvom. Vojaštvo je mobilizirano, toda od-

poveduje pokorščino. Razmere so nevzdržne, ker je vrhu vsega nastopil še glad tako v mestih kakor tudi na deželi. Sadržni kapitalistične vlade se kažejo z vsakim duem v strašnejši luči.

Volitve v ameriških Združenih državah.

Volitve v Ameriki za senatorje in poslanike so znatno ojačile demokrate — Wilsonovce. Demokrati so šli v volilni boj s parolo revizije carinskih tarifov, republikanci pa s parolo statusa quo ante, to se pravi, da naj vse ostane tako, kakor je bilo. Volitve so se vršile za 30 guvernerjev, 34 senatorjev in 431 poslanikov za narodno predstavništvo. Te volitve so se vršile za eno tretjino senata in parlamenta, bile so tedaj delne. Med sedanjimi meščanskimi strankami v Ameriki obstajajo neznatne razlike. Republikanci n. pr. zastopajo bolj interese finančnega kapitala, demokrati pa industrijskega. Socialistična stranka ni dovoljno prišla v poštev. Ni še dolgo namreč, odkar se je ustanovila

po angleškem vzorcu »American Labour Party«, ki je nastala iz fuzije »Socialist Party« in »Farmer Labour Party«. Ta novo ustanovljena stranka je postavila v mnogih krajih svoje kandidate, v Milwauki n. pr. L. Bergerja, ki je bil že dvakrat izvoljen v kongres. Te volitve so bile za socialistično stranko predpriprava za volitev vse Hardingove administracije, ki se bo vršila leta 1924. Stranka se zelo pritožuje nad zaspanostjo delavnega ljudstva. Kapitalistični interesi pa nikoli ne spijo. Prav skrbno skrbe za duševno hrano delavstva z različnimi časopisi, izmed katerih posebno slove razni humoristični in zabavni listi.

Cene rastejo, pa bodo zopet padle. Ljubi volilci, če boste pridni. Moka, ki je stala v soboto še 20 K stane danes 24 K, cena slanini pa je urno poskočila od 100 na 110 K. »Jutro« pravi, da hočejo gg. Knez i. dr. onemogočiti protidraginjsko akcijo g. Žerjava in da se g. dr. Puc v imenu JDS takoj napotil v magistrat in g. komisarja Senekoviča naprosil, da onemogoči izkoriščanje prebivalstva na tak brezvesten način. Pravilo pa, da so pri »Jutru« zelo vzradoščeni nad nerodnostjo Zjedničarjev, hočemo reči gg. Kneza & comp., ker lahko pokažejo, češ, ne samo vi, tudi mi — trepetamo, da nas volilci zapuste... Kratkovidnost take »socialne« politike pa tiči v tem, da gospodje pozabljajo, da bomo lačni tudi po volitvah in da bo potem marsikak volilec izpregledal demokratsko »tudi-socialno« politiko. — Narodnim socialcem na čestitamo, da so se zvezali s tako socialno čutečimi ljudmi.

+ Vprašanje državnih uslužbencev. Od podpisane Osrednje zveze smo prejeli sledeči dopis v blagohotno obavo. (Prilpominjamo, da so državni nameščenci neverjetni idealisti, kar se jim bo še povračevalo.) 6. novembra t. l. sta sprejela deputacijo državnih nameščencev iz vseh pokrajin kraljevine minister financ in minister za socialno politiko. Na vprašanje deputacije, v koliko bo minister financ uvaževal v resoluciji belgrajskega kongresa državnih nameščencev z dne 29. in 30. oktobra 1922 izražene zahteve, je finančni minister izjavil: 1. Zakon o civilnih državnih nameščencih je pododbor zakonodajnega odbora završil. Izveštaj je že predložen plenumu zakonodavnega odbora. 2. Maksimiranje rodbinskih doklad za nižje državne uslužbence se ukine. Iz maksimiranja se izvzamejo osebne draginjske doklade, omeji pa se iznos (suma) rodbinskih doklad na določeno število rodbinskih članov. 3. Izenačenje draginjskih doklad za vse kraje v kraljevini se bo izvedlo na osnovi zakona o civilnih državnih nameščencih s pričetkom prihodnjega budgetnega leta. Po možnosti pa se bo izenačenje izvršilo tudi prej, če bodo na razpolago zadostni novi viri državnih dohodkov. 4. Glede izplačila enkratnega nabavnega prispevka finančni minister ni dal določnega odgovora, pač pa je bil mnenja, da bi se ta prispevek mogel izplačati v okviru event. ponovnega zvišanja trošarine na vino in špirt. Minister za socialno politiko je izjavil, da bi se dalo tudi za ta večji izdatek najti potrebno kritje. — Plenarna seja »Glavnega Saveza drž. činovnika i službenika«, koji so prisostvovali tudi delegati novih pokrajin, je nato sklenila, da se za primer neizpolnitve pod točkami 1, 2. in 4. navedenih občanov finančnega ministra skliče 8. decembra 1922 v Belgradu ponovni kongres drž. nameščencev iz vseh pokrajin, istočasno pa se bodo v vseh večjih krajih kraljevine vršili protestni shodi državnih nameščencev. — Belgrad, 7. oktobra 1922. — Za Osrednjo Zvezo javnih nameščencev v Sloveniji: Maks Liljeg s. r., predsednik. Joža Bekš s. r., tainik.

+ Na Sušaku so se spopriete vladne čete z legionarji. Na obeh straneh so velike izgube. Vlada bo incident preiskala.

+ Mobilizacija rekrutov letnika 1902. Vojno ministrstvo je razglasilo, da bodo vsi mladeniči, rojeni leta 1902, proglašeni za vojne begunce, če se ne bodo javili v ožjim oblastim do konca tega leta.

+ Minister Puceli bo po »Pravdinem« noročilu najbrže odstopil, ker gube »sa-

mostožezi v masah svoje pristaše za radi sodelovanja v vladi.

+ **Rumunska agrarna komisija v Cluju** je zaplenila vsa posestva madžarskega ministra grofa Banffyja, ki se nahajajo v Rumuniji.

+ **Sovjetska vlada** je zaprla vse svoje luke v Črnem moriu. Ladje se ne smejo zasidrati, niti odpluti.

+ **V Moskvi** je nastopil svojo službo novi nemški poslanik grof Brockdorff. Pri svojem nastopu je izjavil, da tvori zveza med Nemčijo in Rusijo začetek novega veka ki bo blagodejen za oba naroda.

Dnevne vesti.

Veliko tihotapsko in špijnsko družbo so prijeli te dni v Somboru. Že dolgo časa je tihotapila velike množne različnega blaga na Ogrsko. Ker so člani družbe ogrski državljani, sumijo, da so bili istočasno tudi vohuni. Listi poročajo, da je tihotapstvo vzdolž ogrske meje zelo razvito.

V okolici Plzna se je dogodil 6. t. m. sledeči krvavi dogodek: Gostilničar Trnka se je zaljubil v hčerko nekega Tykala in prosil za njeno roko, pa ga je dekle odbilo. Deklica je namreč zvedela, da je že imel razmerje s hčerko nekega Hsebesa, ki ni ostalo brez posledic. Ko je Trnka zvedel, da ga dekle ne mara, je ustrelil zvedel, da ga dekle ne mara, je ustrelil zvedel, nato pa je ubil tudi Hsebesa, ker je mislil, da ga je on izdal in končno se je ustrelil sam.

Nenrleke sladkorne tovarne v Osijeku. Osiješka tvornica sladkorja bo morala ustaviti proizvodnjo surovega sladkorja, ker je radi neprestanega dežja onemogočen dovoz sladkorne pese. 100 vagonov pese iz področja tovarne leži še v zemlji, drugih 100 vagonov niso mogli pravočasno spraviti v Osijek. Kadar bo pesa dospela bo začela tovarna zopet delati.

Na smrt je bil obsoljen v torek neki Peter Novak iz Sente, ki je ubil svojo mater, očeta in brata, da pride do njihovega imetja. Subotiško sodišče ga je obsodilo v smrt na vešalih.

Slovenske šole na Westfalskem. Iz Berlina poročajo: Na Westfalskem usta-

navljajo zvezo slovenskih delavcev, v kateri bodo organizirani slovenski delavci, katerih je okoli 30.000. Zveza ima namen ustanoviti lastne šole, ki naj nudijo otrokom pouk v materinščini. Prusko prosvetno ministrstvo je ustanovitev slovenskih šol dovolilo.

Število nezaposlenih na Angleškem znaša po zadnjem uradnem izkazu 1.327.500. Od januarja je padlo njih število torej za približno pol milijona.

Maribor.

Treba bo še kaj povedati. Dr. Irgolič, o katerem smo poročali, da stoji pred konkurzom in da ima pri posojilniškem podjetju za 4 milijone dolga, je izstopil iz vodstva tega podjetja. Razumljivo, da je njegova afera zbudila veliko razburjenje pri ljudeh, ki so imeli svoje denarce vložene v zavodu, kakor ga je »vodil«. »Volskštima« sicer piše, da njihovo imetje ni ogroženo, ampak podobna sumarična trditev ne more nikogar zadovoljiti. V interesu malih vlagateljev moramo zahtevati, da se o stvari poda točno uradno pojasnilo.

O ta vojaški hoben... Zabavne primere meščanske žurnalistične logike daje včasih »Tabor«, ki je v svoji zadnji številki posvetil celo stran dolg uvodnik polemiki o militarizmu in še posebe o jugoslovanskem. »Tabor« skuša dokazati, da ta militarizem ne bazira na nasilju, ki ga moderno misleč človek sploh zavrača. »Taborci« spadajo gotovo med moderno misleče ljudi ker so v isti številki kot prvo dnevno notico pričeli grozljivo, da si bo občinstvo (namreč njegovo občinstvo) samo priskrbelo zadoščenja od nekih natakarič, ki imajo to grdo smolo, da govorijo z gosti včasih po nemško.

Uradna komisija, ki je ta teden obiskala mariborsko bolnišnico, je našla vse v najlepšem redu. To smo izvedeli iz »Jutra« in »Tabora«. Pred dvema tednoma nekako je stalo v samem »Taboru«, da se operacije v mariborski bolnišnici ne morejo vršiti, ker jim primanjkuje premoaga. Takšna ozadja ima red v času blaženega policajdemokraškega režima v tej blaženi državi.

ker imajo višje plače, višje osebne draginjske doklade in lažji dostop za razne zasebne pridobitvene viře. Zato naj bi vsaj otrokom in ženam nižjih uslužbencev privoščili one male preživljenske prispevke, ki jih jim je priznala in dovolila v skrajni sili zanje vedno tako skopa država! Sati morajo vendar tudi ti otroci in žene jesti in se oblačiti kakor drugi navadni ljudje. Otroci se morajo tudi šolati, da pridejo do primerne službe, da razbremenijo ubožne stariše in postanejo koristni državljani. Rayno iz stanov nižjih državnih uslužbencev je že izšlo lepo število odličnih uradnikov ter uglednih narodnih in državnih prvakov. Sedanji mladi zarod teh stanov pa hira v groznem pomanjkanju ter zapada jetiki in smrti. V takih žalostnih razmerah pa tudi družinski očetje silno trpe in ne morejo točno izvrševati svojih službenih poslov kakor bi jih sicer radi. Torej že s človekoljubnega in državotvornega stališča mora vsak naš izobražen poštenjak privoščiti najmanj vsaj ničle, zakonito dovoljene draginjske doklade ubogim družinam nižjih državnih uslužbencev, ako jim ne more pripomoči do višje podpore.

Cvet izobraženega razumnštva v vsakem kulturnem narodu je uradništvo,

Goslovanje gospe Ade Poljakove. Gospa Ada Poljakova, ki gostuje v naši operi v soboto, dne 11. t. m. kot Madame Butterfly, je nastopila koncem decembra 1921. leta na koncertu berlinske filharmonije pod vodstvom slavnega dirigenta Nikiša. Pela je arijo Rimskij-Korsakova, Musorgskega in drugih ruskih avtorjev s spremljavo tamošnjega velikega orkestra. Glasbeni kritiki berlinskih listov so pisali o tem njenem nastopu poročila, polna hvale in navdušenja za njeno odlično umetnost. Njen glas so imenovali dražesten in njeno izvajanje povsem zrelo in dovršeno. Njen sopran je jasen, gibčen, fin in voluminozen, legato prekrasen, barva glasu zvonka in ušesu nad vse blaga in prijetna.

Iz stranke.

Članski sestanek kraljeve politične organizacije SS.I v Ljubljani in Spodnji Šiški se bo vršil jutri, v soboto, dne 11. t. m. ob 19. pri Boletu v Krsnikovi ul. 5 (prej Nova ulica). Dnevni red važen! Udeležba dolžnost. — Odbor.

Vestnik Svobode.

Telovadci in telovadke. Del. izobr. dr. »Svoboda« podružnici Sp. Šiška in Ljubljana pričneta z redno telovadbo. Vsi, ki imate veselje do telovadbe pridite v ponedeljek 13. t. m. ob pol 20. v šišensko šolo, kjer je sestanek članov in članic. — Odbor.

= **Vrednost denarja.** 1 dolar velja 61 Din, 1 lira 2.58 Din, 1 frank 3.85 Din, 1 češka krona 1.98 Din, 100 avstrijskih kron 8 par, 100 mark 86 par, 100 madžarskih kron pa 2.50 Din. V Curihu velja 100 naših kron 2.22 švicarskih frankov.

Topolšica. Prejeli smo sledeči dopis: Že je minilo nekaj mesecev, odkar je bil državni sanatorij za tuberkulozne v Topolšici reorganiziran in izenačen z najmodernejšimi zdravilišči, kar se tiče načina zdravljenja, ravnanja z bolniki in reda v zavodu. Pa komaj smo si mi bolniki malo oddahnili so nas zopet začeli nadlegovati. — Naznanili so nam, da je temelj zdravi-

tako tudi v naši državi. Posebno slovensko uradništvo se že od nekda odlikuje z izvanrednim strokovnjaškim znanjem in razumevanjem v razreševanju svojih uradnih poslov in sodeluje z velikimi uspehi tudi na vseh poljih svetovne prosvete. Zato tudi sedaj v Belgradu visoko cenijo odlične duševne zmožnosti slovenskih uradniških in drugih strokovnjakov ter imajo ti velik vpliv pri vladi. Ali obžalovanja vredno je dejstvo, da je naše uradništvo še vedno preveč podvrženo barbarski duševni bolezni, ki že od davnih časov tlači in uničuje ves slovenski narod in se imenuje samopašna zavist. Po mnogih dokaznih okoliščinah se je nam nižjim državnim uslužbencem vsililo prepričanje, da je ravno ta pogubonosna duševna bolezen zakrivila nekulturni zločin našega maksimiranja in da zdej ravno ona zadržuje popravo strašne krivice, ki se je storila nam in našim družinam s tem zločinom. So sicer tudi med našim uradništvom svetle častne izjeme, ki jih je že razsvetlil žarek prave človeške duševne prosvete, žarek socialnega človekoljublja, sočutja in pravičnosti, ali te izjeme so na našo veliko žalost in nesrečo še tako redke da ne prihajajo do potrebne veljave in moči na merodajnih mestih.

FR. ROJEC:

Izmera draginjskih doklad.

(Konec.)

Ali vlada je dolžna skrbeti za vse svoje državne uslužbence saj je ravno ona največ zakrivila s svojo pristranostjo in brezbriznostjo, da je dragin'a tako strahovito narasla. Vladni možje v drugih državah sami sprevidijo, da državni uslužbenci niso stroji in jim sami odmerijo take dohodke, da morejo uslužbenci stanu primerno živeti. Pri nas pa je, kakor vse kaže, še dolga pot do takih boljših časov državnih uslužbencev in jih zlasti nižji ne bodo nikdar dočakali, ako jih ne bodo izmodrile dosedanje žalostne izkušnje...

Med državnimi uslužbenci so gotovo najbolj potrebni državne podpore na družinskih draginjskih dokladah oni, ki imajo najmanjše službene prejemke, to so sluge in poduradniki. Ti so večinoma navezani le na te prejemke. Včasih se dobi v uradu tudi kak pisarniški ali drugačen uradni postranski zaslužek. Toda uradniki kot prvi in močnejši navadno vselej odrinejo nižje in sami sežejo po zaslužku. Tudi drugače uradniki mnogo lažje izhajajo,

lišča preko noči baje tako razpadel, da je nadaljno bivanje nevarno za življenje. Smešna je ta nežna briga upraviteljstva, ko vemo, da je ta sedaj za nas tako skrben upravitelj pred kratkim z bivšim šef-zdravnikom brezsrčno s pomočjo žandarmerije metal bolnike iz sanatorija. Komisijsko je ugotovljeno, da je ta gospoda brutalno udušila vsak krik bolnikov na pomoč. S pretinjo, da nas bodo vrgli iz zdravilišča, so nam zabranili, da bi vložili prošnjo za izboljšanje neizrečeno slabe hrane. Ko je naš glas došel vendar do ušes ministrstva za narodno zdravje in so proti bivšemu šefzdravniku in upravitelju uvedli disciplinarno preiskavo, se je nenkrat pojavil strah trhlega temelja v nesrečni vili Vesni. Pomoč ministrstva v tem slučaju ni gotova in položaj bi bil v resnici obupen. Kakor pa govorijo, so se našli blagi ljudje, ki hočejo iz samega človekoljubja priti državi na pomoč in pokupiti ves kompleks zdravilišča! — Dolžnost vse nepristranske javnosti je, da v interesu nas več sto bednih sužnjev na-

stopi proti trgovanju s tem obćim dobrom in proti ciničnemu ravnanju z našimi življenji. Najtežje zadene to nas proletarce, ker nas je 90% ročnih in duševnih delavcev, ki bi nas s takim dejanjem vrgli na ulico in v brezno največje bede. Lahko je milijonarjem, katerim smo mi pridobili sredstva, da se zdravijo, kjer jim drago. Za nas izčrpane pa je edino to zdravilišče, kjer se lahko zdravimo. Oni, ki so postali preko nas bogati in močni, so pač pripravljeni odvzeti nam tudi to poslednje upanje na življenje. Popravljanje temelja bo kmalu končano, treba je samo še nekaj vrečic cementa, vendar pa navajajo vsak dan druge razloge za zatvoritev, ki so pa vsi neosnovani, če jih preiščemo. Danes, ko število jetičnih dan za dnevno raste in država ni v stanu zgraditi vsaj še deset enakih zdravilišč naj se javnost pobriga, da ostane vsaj to edino, da zatira veliko ljudsko zlo — jetiko.

Guštani. Pri nas je že zima in mraz, mi pa smo brez drv in premoga, kar nam je nerazumljivo, ker vidimo vsak dan ne-

štete vagone lesa in premoga, ki ga prevažava železnica sem in tja. Ne samo po železnici, tudi po cesti ga vozijo, zasebniki ga imajo dovolj le mi delavci v tovarni grofa Thurna ga nimamo. Naši zaupniki so že večkrat intervenirali radi tega pri ravnateljstvu, pa vselej zaman. Sicer vpijejo, da imajo premog naročen v Lešah in Trbovljah, da ga pa ne dobijo, ker izvažava trboveljska družba premog v inozemstvo. Trboveljski sodrugi bi nam to lahko pojasnili. G. Brus na Lešah ga pa raje oddaja privatnikom, pravijo, da imajo zato posebne vzroke. — Neki rodoljubni slivar je napisal pred par tedni v »Narodni listu«, da »narodni guštanski meščani« ne morejo voliti internacionalnih socialistov, temveč hočejo imeti svojo — narodno? — nak gospodarsko stranko! Gospodje za vašo »narodnost« imamo samo pomilovalen smehljaj.

Odgovorni urednik: Anton Podbevšek.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani

Razpis službe.

Občina Okolica Celje razpisuje službo

pomožnega uradnika.

Reflektantje naj vložijo lastnoročno pisane prošnje, opremljene z spričevali o dosedanjem službovanju in zahtevano plačo do 30. novembra 1922 pri podpisnem županstvu.

Nastop službe čimpreje.

Županstvo Okolica Celje, dne 8. novembra 1922.

Župan: **Valentin Hrastnik.**

RUPERT JEGLITSCH **FRANZ FRANGESCHA NASLEDNIK**
 trgovina železnine in zaloga ribarskega orodja
Gosposka ulica 11. MARIBOR Gosposka ulica 11.

NAKUPOVALNA ZADRUGA

r. z. z. o. z.

V LJUBLJANI, Dunajska cesta 33 („BALKAN“)

Deželni pridelki, žito, mlevski izdelki
 vseh vrst. — Kolonijalno špecerijsko
 blago, spirituose, mast, slanina, mesni
 izdelki.

Telefon 366. Brzjavni naslov: Nakupovalna Ljubljana.
 Čekovni račun štev. 10.473.

Citajte velezanimivo študijo
Dr. Oto Bauer - Uratnik
Pot k Socijalizmu.

Cena 1 din.

Naroča se v upravi „NAPREJ“.

Blago za prevleko divanov in drugega pohištva v veliki izbiri, dalje različno platno in jute za tapetrike, sedlarje itd.

priporoča trdka

A. & E. Skaberné
 Ljubljana, Mestni trg 10.

Pletene jopice,

rokavice, nogavice,
 najceneje pri:

A. ŠINKOVIC nasl.
K. SOSS,
 Ljubljana, Mestni trg 19.

Pridobivajte naročnike

Razpis.

V smislu sklepa ravnateljstva okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Splitu z dne 30. oktobra 1922 se mora pri podpisnem uradu spopolniti

mesto ravnatelja

v začasnem svojstvu z mesečno plačo 2500 Din. Ta plača ostane neizpremenjena do ureditve službene pragmatike po Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu.

Splošni pogoji za nameščenje so:

a) prosilec mora biti jugoslovanski državljan in mora v govoru in pisavi popolnoma obvladati srbohrvatski ali slovenski jezik.

b) da ni prosilec v konkurzu ali pod varuštvo, da ni bil sodnijsko pravomočno obsojen, da ni v preiskavi radi kaznivih dejanj, storjenih iz pohlepa po dobičku in radi javne nemoralnosti, da ni sodnijsko obsojen v izgubo službe ali izgubo političnih pravic, razume se, da za čas, dokler trajajo posledice take obsodbe, nadalje, da ni radi kazni odpuščen iz javne službe ali iz službe Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu ali njemu podrejenih organov.

Posebni pogoji so:

a) prosilec mora biti star 24 in ne preko 40 let.

b) ne sme biti v sorodstvu ali svaštvu s člani ravnateljstva ali z drugimi nameščenci urada, ravnatoko ne z onimi Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu.

c) biti mora zdrav, kar mora dokazati s spričevalom zdravnika zavoda.

d) imeti mora zrelostni izpit na srednji šoli ali dokaz, da je z dosedanjim delom v institucijah socialnega zavarovanja sposoben za službo.

Prednost imajo prosilci, ki so že bili v službi pri okrožnem ali osrednjem zavodu za zavarovanje delavcev.

Lastnoročno pisane in po predpisih vložene prošnje se morajo vložiti pri podpisnem uradu najkasneje do 30. novembra 1922.

Prepozno dospele prošnje ne pridejo v poštev.

Split, dne 31. oktobra 1922.

Okružni ured za osiguranje radnika
Split.